

Տ. ԱՐՇԱԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱՇՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ԾՆՆԴՅԱՆ ՃՐԱԳԱՆՈՒՅՅԻ Ս. ՂԱՏԱՐԱԳԻՆ (5 հունվարի 2004 թ.)

«Յանուն Հոր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

Այսօր ամենքս մասնակիցն ենք Սուրբ Ծննդյան հանդիսության, մենք, իբրև եկեղեցականներ՝ կոչված սպասարկելու այս Սուրբ Սեղանը, և դուք, իբրև հավաքացյալ ժողովուրդ՝ կոչված մասնակիցը լինելու և ճաշակելու մեզ հետ այս Ս. Սեղանից մատուցակվող և բաշխվող Տիրոջ Սուրբ Մարմնինը և Արյունը: Ամենքս լցված ենք ծննդյան ուրախությամբ և ցնծությամբ: Ուրախ ենք և մխիթարված անչափ, քանզի այսօրվա ծնունդը առանձնահատուկ է, առանձնահատուկ է նրանով նաև, որ մենք, իբրև հրավիրյալներ՝ նվեր մատուցելու փոխարեն նվեր ենք ստանում: Եվ այդ նվերը ամենից թանկն ու ամենից անփոխարինելին է: Մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս է այսօրվա Նվերը, որ Հայր Աստծո կողմից ընծայվեց Իր ժողովրդին: Եվ որպես Ծնունդի մասնակից՝ առաջին հարցը, որ ուղղում է մեզանից յուրաքանչյուրն ինքն իրեն, այն է, թե ինչ ծնունդ է արդյոք այս, որ այսպես համախմբել է մեզ այս Սուրբ Տաճարում:

Առաջին պարկերը, որ արտացոլվում է մեր հայացքի առջև, Փրկչի՝ մանուկ Հիսուսի ծննդյան դրվագն է, պարկեր, որը տակավին 2000 տարի առաջ շարք էր կազմում պարտիզանների, թե ծնվողը իրապես Աստված է, թե ծնվողը իրապես Ամենագործ Փրկիչն է, որ փրկելու է Տիրոջը հուսացող հոգիներին: Քանզի Փրկիչը ծնվեց մի անշուք, մարդկանցից անտեսված, քաղաքակրթությունից հեռու մի օրրանում մտորի մեջ, անբան կենդանիների հարևանությամբ, Որի ծննդյանը ներկա էին միմիայն հովիվները և Իր ծնողները: Ահա Հիսուսի Ծննդյան արտաքին նշանները և հանգամանքները, որոնք պաճուճանքի վարժված մարդկանց ոչնչով չէին կարող հուշել, թե ծնվողը իրապես Թագավոր է, Աստված և Տեր ողջերի ու մեռածների:

Երկրորդ հարցը, որ ծագում է մեր մարմնում, այն է, թե ինչով է առանձնանում այս Ծնունդը մյուս բոլոր ծնունդներից, որոնք, ճիշդ է, տոնակատարում ենք, բայց ոչ այն գիտակցությամբ, որ այդ ծնունդը էական ներգործություն կարող էր ունենալ մեր կյանքի մեջ:

Մենք այս Ծնունդը՝ Քրիստոսի Ծնունդը, կոչում ենք խորհուրդ: Սրբազան մեր հայրերը, նկարագրելու համար Քրիստոսի Ծնունդը, օգտագործում են հետևյալ բառերը. «Անպարագրելի պարագրեցավ, Անսահմանելի սահմանների մեջ եկավ»: Այսինքն՝ անսահմանն Աստված եկավ սահմանների մեջ: Եվ իրապես, եթե մեր այսօրվա լեզվամարածողությամբ արտահայտելու լինենք այս իրողությունը՝ Աստծո համար մարդանալը նույնն էր, ինչ որ այսօր մեզանից յուրաքանչյուրի համար կամավոր ազատագրվումը: Աստված, որ անսահման էր, անսահմանների Թագավոր, ազատության Իշխան, եկավ սահմանավոր մարմնի

մեջ, կաղապարի մեջ, որպեսզի այդ մարմնի մեջ Իր ձեռքը հայի մարդկանց ձեռքերին, քայլի այն ավագների վրա, որպեսզի քայլում էին մարդիկ, որպեսզի մարդկանց ցույց տա այն ճանապարհը, որով նրանք կոչված են քայլելու: Եթե այլ բառով որակել փորձենք Քրիստոսի Ծնունդը, այն իրապես նվեր էր մարդկությանը, մարդկային տրամաբանությունից, մարդկային վերլուծող մտքից վեր մի նվեր:

Մարդիկ սովորաբար նվերներ մատուցում են անձերին, որոնց նկատմամբ մեծ համարում ունեն, ունեն սեր և հարգանք: Սակայն Քրիստոսի Ծնունդը գալիս է հավաստելու, որ Քրիստոս ծնվեց այն ժամանակ, երբ մարդիկ այլևս լցրել էին ժամանակն իրենց անօրենությունամբ, այսինքն՝ մարդկանց կողմից չէր վաստակվել այդ սերը, պարզապես Աստված Ինքն արժանի տեսավ այդ բոլոր անօրենությունները փոխհատուցել սիրով: Եվ հատկանշական է, որ Աստված Իր բողոքը՝ մարդկության գործած անօրենությունների դեմ, արտահայտեց բացառիկ կերպով. Նա նվիրեց մարդկանց ամենամկրականը և ամենաթանկագինը՝ Իր Միածին Որդուն:

Նաչորդ հարցումը, որ մենք, որպես հավաքացյալ ժողովուրդ, որպես մասնակիցներ Ծննդյան այս խրախճանքի և ուրախության, պետք է ուղղենք մեզ, այն էր, թե ի՞նչ արդյունք տվեց Աստծո Միածին Որդու ընծայաբերումը մարդկանց: Երբ Քրիստոս աշխարհ եկավ, հրեշտակի ավետիսը մարդկանց հեղեղյալն էր «Յերկիր խաղաղություն և ի մարդիկ հաճություն» (աշխարհում խաղաղություն և մարդկանց միջև համերաշխություն):

Քրիստոս, սակայն, ակնարկելով Երկրորդ Գալուստը, Իր երկրային կյանքի ընթացքին իսկ հարց է տալիս. «Երբ մարդու Որդին գա, արդյոք երկրի վրա հավար կգտնի?» (Ղուկ. ԺԹ: 8): Ի՞նչն էր, արդյոք, Փրկչի մոտ նման տարակույս առաջացրել: Շատ բնական կերպով հասկանալի է. Քրիստոս ինչպես Իր ամբողջ առաքելության ընթացքին, այժմ ևս ներքին ողորկություն, ներքին ցավ է ապրում, երբ տեսնում է, որ Իր ծնունդը առնելուց հետո կարծես թե ոչինչ չի փոխվել մարդկանց մեջ: Թագավորները շարունակում են կառավարել նույն ձևով, հպատակները շարունակում են ենթարկվել նախկինի պես, վաճառականները շարունակում են վաճառականությամբ զբաղվել նույն ձևով, իշխանները շարունակում են իշխանաբար ճեմել: Կարծես թե ամեն ինչ նույնն է, Մարդու Որդին վերստին տարակուսում է՝ արդյոք կգտնվի՞ հավարք, արդյոք կհաստատվի՞ խաղաղություն երկրում և համերաշխություն՝ մարդկանց միջև:

Եվ այսօր, Քրիստոսի Ծննդից 2000 տարիներ անց, նույն տարակուսանքով ու այժմեականությամբ է հնչում նույն հարցը. «գտնանի՞ց արդյոք Որդի Մարդդ հաւարս յերկրի»: Մեզանից շատերը կպատասխանեն՝ անշուշտ կգտնի: Եվ իրապես՝ այդ հավարքի վկայությունն է այսօրվա մեր համախմբումն այս Տաճարում: Սակայն ի՞նչ ենք հասկանում մենք «հավարք» ասելով: Գիտակցաբար մենք ամենքս ընդունում ենք Աստծո գոյությունը, սակայն այն կամքը, որ պիտի արտահայտենք մեր հնազանդությունը Աստծո պարագամներին և պարավիրաններին երբեմն թուլանում և տկարանում է մեր մեջ, և այն գիտակցությունը, որը մեզ շնորհված է աստվածաճանաչողության համար, նսեմանում է այդ կամքի թուլության հետ: Եվ շատ բնական մի հարց էլ այսօր կարող է առաջանալ. եթե Քրիստոս եկավ, և մենք այսօր խաղաղություն չունենք աշխարհում, մարդկանց միջև համերաշխությունը տակավին կաղում է, մարդկանց միջև հարաբերությունները կառուցվում են շահախնդրության հիմքի

վրա, արդյոք աննպատակ չէ՞ր Զրիստոսի գալուստը: Առաջին հայացքից այս հարցը շարժական և փրամաբանական կարող է թվալ:

Ես չեմ կարող ասել, թե ինչպիսի ազդեցություն ունեցավ առաջին անգամ հայելու գլուխը մարդկանց համար, բայց վստահ եմ, որ Զրիստոսի ընծայումը մարդկանց այն մեծ ազդեցությունն ունեցավ, որ մարդիկ կարողացան Զրիստոսի Անձի մեջ տեսնել իրենց. Զրիստոսի մեծության մեջ մարդիկ կարողացան տեսնել իրենց փոքրությունը, Զրիստոսի անսահմանության մեջ՝ իրենց սահմանավորությունը, Զրիստոսի անհունության մեջ՝ իրենց հունավորությունը, և Զրիստոսի մարդկության մեջ կարողացան տեսնել իրենց մարդկության չափը, և Զրիստոսի Աստվածության մեջ կարողացան տեսնել այն հնարավորությունը, որ իրենք ևս կարող են դեպի Աստվածության գնալ: Զրիստոսի մեջ մենք տեսնում ենք ինքներս մեզ, Իր լույսի մեջ՝ մեր խավարը, Իր անբծության մեջ՝ մեր բծերը: Եվ մի՞թե սա փոքր չէ, մի՞թե փոքր չէ, որ կարող ենք ճանաչել մեզ, տեսնել ճանապարհը, որ պիտի կտրենք, ճանաչել նպատակը, որին պիտի ձգվենք:

Սիրելի քույրեր և եղբայրներ, մենք լավ գիտենք մեզ, մենք գիտենք, որ արագ ենք փոխվում և ամեն անգամ առաջին անգամվա պես ինքներս մեզ համոզում, որ շրկվելու ենք, փոխվելու առ Բարին, բայց ապարդյուն: Դրա համար է, որ հույսներս կտրած՝ ինքներս մեզնից Կաթարայի ենք փարվում, Փրկչին ապավինում և այդ ապավինությամբ փառաբանում:

Ո՛վ Զրիստոս Փրկիչ, օրհնյալ է Ծնունդը Զո, օրհնյալ և փառավորյալ հայրնությունը Զո, անպակաս արա մեր սրտերից ու մտքերից ներկայությունը Զո, որպեսզի ավելի խորը զգանք Կամքը Զո և ընդառաջ ելնենք երկրում խաղաղության և մարդկանց միջև համերաշխության Զո հրավերին: